

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBĄ

2019 m. balandžio mėn. 01 d. Nr. 4D-2019/1-311
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 8 d. gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos (toliau citatose ir tekste vadinama – Tarnyba) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo pranešimus dėl „galimai pavojingų stabdžių „[...]“ (toliau vadinama – Stabdžiai).

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „[...] 2017-04-04 Tarnyba gavo mano prašymą dėl galimai pavojingų Stabdžių, kuriuos galima įsigyti ES, įskaitant ir Lietuvą (kaip atskirą komponentą ar sumontuotą dviračiuose). Tarnyba atsisakė mano turimą dalį priimti tyrimui. Man teko ją perduoti gamintojui, kuris nustatė ir pripažino problemą, tačiau ją sprendė tik dokumentacijos pakeitimu, kas, mano manymu, niekaip nuo problemos neapsaugo šią dalį naudojančių vartotojų“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Aš Tarnybai nurodžiau [2018-07-09, 2018-11-07 kreipimaisi el. paštu į Tarnybą] [...], jog Stabdžiai yra pasiekiami eilėje parduotuvių Lietuvoje“; „Šiai dienai matyti, kad bent jau (visų pardavėjų neieškojau) [...] toks komponentas dviraatyje vis dar yra parduodamas, bet, žinoma, jei ir vėl bus delsiama dar kelis metus, tai gal tikimasi, jog niekur nebebus galima rasti šio komponento, ir problema savaimė išsprendės (?)“

„Tarnyba ketino atlikti tyrimą, kai dviračių tyrimų centras vėl ėmė veikti (2018-11-22 Nr. 4-8230, raštas [...]), tačiau, kaip ir buvo galima tikėtis, praėjus daugiau nei 3 mėnesiams, pasirodo, kad Stabdžiai taip ir nebuvo ištirti ([...] Tarnybos 2019-03-08 [...] [raštas]). Šią informaciją gavau tik, kai 2019-02-15 pats pasidomėjau, ar kas nors vyksta.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių: „toliau tarpininkauti ir kartu įvertinti, ar Tarnyba ėmėsi savalaikių bei tinkamų veiksmų, ar nepagrįstai vilkinamas procesas, kai kalbama apie grėsmę turtui, sveikatai ir gyvybei – tiek Lietuvos, tiek ES piliečiams [...]“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo 2018-05-30 skundą Nr. 4D-2018/1-702 („aš 2017-04-04 informuoju Tarnybą apie galimai pavojingą produktą ES rinkoje, Tarnyba po kurio laiko pareiškia, kad net neketina tirti, nes nebėra kam tirti [...]“), 2018-06-07 raštu informavo Pareiškėją, kad vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais (atsisakoma nagrinėti skundą, jeigu skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir kai padaroma išvada, kad skundą tikslinga

nagrinėti kitoje institucijoje) atsisako nagrinėti skundą, bei kreipėsi į Tarnybą, prašydamas įvertinti skunde (toliau vadinama – Prašymas) nurodytas aplinkybes ir „pateikti Pareiškėjui motyvuotą atsakymą, detaliai paaiškinant dėl skundo aplinkybių ir skundų nagrinėjimo tvarkos; imtis priemonių pažeidimams šalinti, jeigu tokių būtų nustatyta.“

5. Tarnyba 2018-07-09 raštu Nr. 4-4562 (toliau vadinama – Atsakymas), atsakydama į Prašymą, Pareiškėją ir Seimo kontrolierių informavo:

5.1. „[...] Tarnyba 2017-04-04, 2017-04-06 gavo Jūsų el. laiškus, kuriuose Jūs teikiate nusiskundimus dėl 2015-05-27 Latvijos Respublikoje ([...]) įsigyto dviračio „[...]“ sugedusių Stabdžių. Taip pat Tarnyba bei VšĮ „Europos vartotojų centras“ (toliau – Centras), kuri 2017 m. pabaigoje buvo likviduota ir nuo 2018-01-01 veikia kaip atskiras Tarnybos struktūrinis padalinys (skyrius), 2017-11-22, 2017-11-28, 2017-12-01, 2018-01-09, 2018-01-10, 2018-01-11 ir 2018-05-11 papildomai gavo Jūsų el. laiškus. Savo el. laiškuose Jus teikiate nusiskundimus dėl galimai nesaugių rinkai platinamų Stabdžių bei prašote, kad būtų atlikta Stabdžių ekspertizė.

Pažymėtina, kad Tarnyba 2017-04-06, 2017-04-10, 2017-11-28 bei Centras 2017-12-01, 2018-01-09, 2018-01-10, 2018-01-11 ir 2018-05-30 el. laiškais Jums pateikė atsakymus bei paaiškinimus dėl Jūsų el. laiškuose nurodytų aplinkybių“;

5.2. „Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Jums buvo pateikti paaiškinimai, jog atsižvelgiant į tai, kad galimai nesaugus dviratis buvo įsigytas iš Latvijos Respublikoje registruoto pardavėjo, Jums reikėtų kreiptis į pardavėjo šalį (Latvijos Respubliką), ir tik jei bus nustatyta, kad prekė yra nesaugi, pardavėjo šalies institucijos turėtų informuoti atsakingas institucijas apie atsiradusią nesaugią prekę rinkoje. Taip pat Jums keletą kartų buvo pasiūlyta pateikti skundą, kad būtų galima kreiptis į pardavėją, tačiau Jūs atsisakėte“;

5.3. „Pasisakant dėl platinamų galimai nesaugių dviračių „[...]“ [toliau citatose ir tekste vadinama – Dviračiai] (galimai nesaugūs Stabdžiai) ekspertizės, paaiškiname, kad Tarnyba teisės aktų įgaliota atlikti tik Lietuvos Respublikoje įregistruotų bei veikiančių ūkio subjektų patikrinimus bei, nustačius teisės aktų pažeidimus, taikyti poveikio priemones bei per Bendrijos skubaus informavimo apie pavojingus vartotojų sveikatai ir saugai gaminius sistemą – RAPEX pranešti apie nesaugius gaminius. Nagrinėjamu atveju, galimai nesaugus dviratis (galimai nesaugūs Stabdžiai) buvo įsigytas iš Latvijos Respublikoje registruoto ūkio subjekto [...]. Atsižvelgiant į tai bei į tai, jog Tarnyba teisės aktų įgaliota atlikti tik Lietuvos Respublikoje įregistruotų bei veikiančių ūkio subjektų patikrinimus ir, nustačius teisės aktų pažeidimus, taikyti poveikio priemones bei per RAPEX pranešti apie nesaugius gaminius, Tarnyba savo kompetencijos ribose, neturi įgaliojimų bei teisinio pagrindo atlikti [...] platinamų Dviračių patikrinimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, informuojame, kad Tarnyba kreipsis į Latvijos vartotojų teisių gynimo centrą, prašydama atlikti ūkio subjekto [...] platinamų Dviračių patikrinimą bei apie atlikto patikrinimo rezultatus informuoti Tarnybą. Gavusi Latvijos vartotojų teisių gynimo centro atsakymą, Tarnyba Jus informuos papildomai.“

6. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų bei Tarnybos šio tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos ir dokumentų nustatyta:

6.1. Pareiškėjo 2018-07-09 prašyme Tarnybai (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas-1) pažymėta:

6.1.1. „Kaip matyti, mūsų šalis neturi galimybės patikrinti galimai nesaugios dviračio detalės [...], nors ši detalė parduodama Lietuvoje kaip atskiras dviračio komponentas ar sumontuotas dviračiuose [...]. [...] tirti reikia ne dviratį, o Stabdžius, kaip atskirą produktą [...], kuris parduodamas ir Lietuvoje.“

6.1.2. „Į pardavėją [...] aš kreipiausi, bendru sutarimu su pardavėju ir B gamintoju nusprendėme, kad keisti [...] dviračio prasmės nėra. Buvo pakeisti Stabdžiai į analogišką

(brangesnį [...]) modelį [...]. Gamintojas produkto neatšaukė iš rinkos [...].“

6.2. Pareiškėjas 2018-10-11 prašyme Tarnybai (toliau vadinama – Prašymas-2) nurodė: „noriu pasidomėti: 1. Ar kreipėsi Tarnyba į kolegas Latvijoje, kaip jiems sekėsi?“

6.3. Tarnybos 2018-11-07 rašte Nr. 4-7859 (atsakant į Prašymą-1 ir Prašymą-2; toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas-1), be kita ko, nurodyta: „Pažymėtina, kad Latvijos vartotojų teisių gynimo centras 2018-09-06 raštu Nr. 4-7/6627 informavo Tarnybą, kad negali įvertinti nurodyto modelio dviračio, nes ūkio subjektas [...] šio ar kito modelio dviračių su Stabdžiais Latvijos rinkoje neplatina“. Papildomai informuojame, kad Dviračių [...] su Stabdžiais ES šalių informacinėje sistemoje apie nustatytus pavojingus gaminius RAPEX nerasta. Pateikiame nuorodas į Latvijos vartotojų teisių gynimo centro internetinį puslapį [...] ir RAPEX interneto svetainę [...].“

6.4. Pareiškėjo 2018-11-07 prašyme Tarnybai (toliau vadinama – Prašymas-3) nurodyta:

6.4.1. „Tarnyba pateikė atsakymą į mano klausimus Atsakyme-1“;

6.4.2. „Produktas yra / buvo platinamas Lietuvoje. Prašom: [...]. Kiek man žinoma, „A“ [...] – yra įgaliotas B atstovas Lietuvoje. [...]“;

6.4.3. „[...] galimai nesaugus produktas jau ir nebėra parduodamas, jis vis tiek galimai kelia pavojų vartotojams, kurie jį turi įsigiję.“

6.5. Tarnyba 2018-11-22 raštu Nr. 4-8230 (toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas-2) pažymėjo: Prašyme-3 „nurodote adresus įmonių ir nuorodas į internetinius jų puslapius dėl Europos Sąjungos rinkoje platinto / platinamo produkto. Atsižvelgiant į tai, Tarnybos Kauno skyrius atliks įmonės UAB „A“, [...], [...], patikrinimą [...] dėl platinamų dviračių „[...]“ su galimai nesaugiais Stabdžiais. **Apie atlikto patikrinimo rezultatus ir Tarnybos sprendimus būsite informuotas.**“

6.6. Tarnybos 2019-01-28 pavedimu Nr. 3K-38 nurodyta pradėti UAB „A“ patikrinimą 2019-01-28. Tarnybos 2019-03-07 patikrinimo akte Nr. 1DM-16 (toliau vadinama – Patikrinimo aktas), be kita ko, pažymėta:

6.6.1. „Atsižvelgiant į gautą informaciją 2019-01-28 Ekonominės veiklos vykdytojo dviračių parduotuvėje [...] atliktas patikrinimas dėl Dviračių [su galimai nesaugiais Stabdžiais] atitikties įvertinimo Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams. Patikrinimo metu tikrinamoje parduotuvėje nei Dviračiais, nei Dviračiais su Stabdžiais, nei pačiais Stabdžiais prekiaujama nebuvo. 2018-01-28 patikrinta ir Ekonominės veiklos vykdytojo internetinė parduotuvė [...] bei nustatyta: internetinėje parduotuvėje Stabdžiais prekiaujama; [...] Dviračiais neprekaujama. Ekonominės veiklos vykdytojo direktorius [...] Tarnybą informavo, kad [...] bendrovė šiuo metu Stabdžių prekyboje neturi, jie vežami tik pagal užsakymą. Ekonominės veiklos vykdytojas [...] pateikė Stabdžių atitikties bandymų rezultatus, kuriuose nurodyta, kad Stabdžiai buvo išbandyti bei atitinka standarto ISO 4210-2:2014 reikalavimus, taip pat gamintojo pateiktą Stabdžių montavimo instrukciją“;

6.6.2. „Patikrinimo išvada: Tarnyba įvertinusi visas aplinkybes daro išvadą, kad Stabdžių atitiktis yra įvertinta pagal standarto ISO 4210-2:2014 (Dviračiai. Dviračių saugos reikalavimai. 2 dalis. Reikalavimai, keliami miesto, turistiniams, paauglių, kalnų ir lenktyniniams dviračiams). Patikrinti Dviračių atitikties Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams neturėjo galimybės, kadangi nei Ekonominės veiklos vykdytojo parduotuvėje [...], nei internetinėje parduotuvėje [...] Dviračiais prekiaujama nebuvo.“

6.7. Tarnybos 2019-03-08 elektroniniu būdu pateiktame atsakyme Pareiškėjui (toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas-3) nurodyta: „**Informuoju, kad pagal Jūsų pateiktą informaciją Tarnybos Kauno regiono rinkos priežiūros skyrius atliko UAB „A“ patikrinimą.** Patikrinimo metu nustatyta, kad Dviračių bendrovė neturi ir jais neprekauja. Stabdžių bendrovė patikrinimo metu neturėjo ir informavo, kad šie Stabdžiai vežami tik pagal specialų užsakymą, pateikti šių Stabdžių atitikties dokumentai.“

7. Seimo kontrolierius 2018-12-11 pažymoje Nr. 4D-2018/1-763 dėl Pareiškėjo skundo prieš Tarnybą (toliau vadinama – Pažyma), be kita ko:

7.1. pažymėjo, kad Pareiškėjas šio tyrimo metu pateikė Seimo kontrolieriui (ir Tarnybai) papildomą informaciją dėl kartotinių kreipimūsi į Tarnybą, „Tarnyba [...] Seimo kontrolierių papildomai informavo: [...] Pareiškėjas 2018-11-07 pateikė Seimo kontrolieriui nuomonę dėl [...] [Atsakymo-1] turinio“; „Tarnyba 2018-11-22 Atsakymu-2 Pareiškėją ir Seimo kontrolierių informavo, kad atliks UAB „A“ veiklos dėl prekybos Stabdžiais patikrinimą ir apie patikrinimo rezultatus informuos Pareiškėją“;

7.2. Seimo kontrolierius, be kita ko, konstatavo, kad „Seimo kontrolieriui atliekant skundo tyrimą Tarnyba teisės aktuose nustatyta tvarka išnagrinėjo papildomus šio tyrimo metu gautus Pareiškėjo prašymus, susijusius su galimai nesaugios prekės platinimu, ir informavo, kad pradeda tyrimą teisės aktuose nustatyta tvarka [...]“ (Atsakymas-1 ir Atsakymas-2).

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos

8. Įstatymai

8.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* (toliau vadinama – SKI) nustatyta:

8.1.1. *12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“

8.1.2. *13 straipsnis* – „1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės.“

8.1.3. *17 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius [...] priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai; [...]. 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas. [...]“

8.2. *Produktų saugos įstatyme* (toliau vadinama – PSĮ) nustatyta:

8.2.1. *6 straipsnis* – „Šio įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių produktų saugą, įgyvendinimą koordinuoja Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.“

8.2.2. *13 straipsnis* – „1. Į tiesioginę produktų saugos kontrolę įeina: 1) produktų saugos tikrinimai, atliekami produktų saugos kontrolės institucijos iniciatyva; 2) produktų saugos tikrinimai pagal vartotojų, jų organizacijų, kitų suinteresuotų įstaigų ir organizacijų pranešimus; 3) pavojingų produktų pašalinimo iš rinkos ir gaminių sunaikinimo kontrolė; [...]“

8.3. *Viešojo administravimo įstatyme* (toliau vadinama – VAI) nustatyta:

8.3.1. *2 straipsnis* – „14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus.“

8.3.2. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

8.3.3. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]. 5. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo sprendimu gali būti nenagrinėjamas: [...] 3) jeigu jis grindžiamas akivaizdžiais tikrovės neatitinkančiais faktais arba

jeigu jo turinys nekonkretus ir nesuprantamas ir dėl to viešojo administravimo subjektas negali tokio prašymo ar skundo išnagrinėti; 4) jeigu paaiškėja, kad tuo pačiu klausimu atsakymą yra pateikęs arba sprendimą yra priėmęs viešojo administravimo subjektas, į kurį kreiptasi, arba kitas kompetentingas viešojo administravimo subjektas ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą [...]. 7. Apie prašymo ar skundo nenagrinėjimą asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos, išskyrus atvejus, kai prašyme ar skunde nenurodyta jokių asmens duomenų ryšiui palaikyti. [...].“

9. Kiti teisės aktai

9.1. *Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-12-23 nutarimu Nr. 1333 (toliau vadinama – Nuostatai), nustatyta: „9. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...] 9.1.7. nagrinėja asmenų pranešimus, skundus ir prašymus vartotojų teisių apsaugos klausimais, imasi reikiamų priemonių iškilusiems klausimams spręsti; [...].“*

9.2. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta:*

9.2.1. „35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.“

9.2.2. „25. Prašymai [...] turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. [...].“

9.2.3. „26. Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. [...].“

Skundo tyrimui reikšminga teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas formuoja vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus (į Vyriausiojo administracinio teismo biuletenyje paskelbtuose sprendimuose, nutarimuose ir nutartyse esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia teismai, valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus). Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) praktika:

10.1. *2014-05-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...].“*

10.2. *2016-02-22 nutartis administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016 – „[...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. [...].“*

10.3. *2013-01-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-241/2013 – „Piliečiai, nurodydami valstybės tarnautojų galimai padarytus pažeidimus, gali inicijuoti tarnybinių patikrinimų atlikimą, tačiau neturi teisės apskųsti tarnybinių patikrinimų išvadų ar vadovų, turinčių teisę skirti tarnybines nuobaudas, sprendimų. Asmenys, inicijavę tarnybinio patikrinimo atlikimą,*

pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti tinkamai informuoti apie konkretaus tarnybinio patikrinimo rezultatus.

Tikrinamoje administracinėje byloje Aplinkos ministerijos 2012-01-19 raštu Nr. (40-1)-D8-626 pareiškėjai buvo atsakyta į jos paklausimą, tačiau juo nebuvo suformuluota jokių imperatyvių valinių patvarkymų, susijusių su pareiškėjos teisėmis ir pareigomis. Ištyrusi ir įvertinusi byloje esančių rašytinių įrodymų visumą [...] bei remdamasi aptartų teisės normų sistemine analize, teisėjų kolegija sprendžia, kad skundžiamas raštas (Sprendimas) plačiąja prasme yra viešojo administravimo subjekto atliktas veiksmas, bet atlikus šį veiksma pareiškėjos teisių apimtis nesusiaurėjo, papildomų pareigų neatsirado. Pareiškėja buvo tinkamai informuota apie jos inicijuoto tarnybinio patikrinimo rezultatus, jos paklausimas išnagrinėtas nepažeidžiant esminių procedūrų, numatytų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse. [...].“

Tyrimo išvados

11. Apibendrinus Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 2 ir 3 paragrafai), konstatuotina, kad jis Seimo kontrolieriui skundžiasi tuo, kad:

11.1. nors jis su Tarnyba dėl Stabdžių susirašinėja nuo 2017 metų, tačiau Stabdžiai, parduodami ir Lietuvoje, iki šiol nėra ištirti. Pareiškėjas, pripažindamas tai, kad problema dėl jo dviračio Stabdžių yra išspręsta (pažymos 2.1 punktas ir 6.1.2 papunktis), kartu prašo Seimo kontrolierių įvertinti, ar Tarnyba apskritai tinkamai atlieka jai PSĮ priskirtas funkcijas;

11.2. Tarnyba nepagrįstai informaciją apie atlikto UAB „A“ patikrinimo rezultatus jam pateikė Atsakymu-3 tik tada, kai Pareiškėjas tuo pasidomėjo.

Pažymėtina, kad vadovaudamiesi SKĮ 12 ir 13 straipsniais Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip *pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių* viešojo administravimo srityje (pažymos 8.1.1 papunktis), Pareiškėjas turi teisę pateikti skundą Seimo kontrolieriui dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, *kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės* (pažymos 8.1.2 papunktis).

Atsižvelgus į tai, kad Pareiškėjo skundo dalyje, nurodytoje pažymos 11.1 punkte, keliamos problemos nėra susijusios su Pareiškėjo teisių ir laisvių pažeidimu (dėl skundžiamo galimo Tarnybos neveikimo Pareiškėjo teisių apimtis nesusiaurėtų, papildomų pareigų neatsirastų), konstatuotina, kad jų nagrinėjimas nepriskirtinas Seimo kontrolieriaus kompetencijai.

Vadovaujantis SKĮ 17 straipsniu, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, skundo (jo dalies) tyrimas nutraukiamas (pažymos 8.1.3 papunktis).

Taigi, šio tyrimo metu bus vertinama tik Tarnybos veikla, susijusi su skundo aplinkybėmis, nurodytomis šiame pažymos punkte.

12. Apibendrinus šiam tyrimui aktualų teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką (pažymos 8–10 paragrafai), pažymėtina, kad vadovaujantis:

12.1. PSĮ (pažymos 8.2 punktas) – kitų teisės aktų, reglamentuojančių produktų saugą, įgyvendinimą koordinuoja Tarnyba, kuri vykdydama produktų saugos kontrolę turi teisę atlikti produktų saugos tikrinimus pagal vartotojų pranešimus (atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiame įstatyme nėra nustatyta Tarnybos pareiga apie patikrinimo rezultatus informuoti vartotoją, pagal kurio pranešimą buvo atliktas produkto saugos patikrinimas);

12.2. Nuostatais (pažymos 9.1 punktas) – Tarnyba nagrinėja asmenų pranešimus, skundus ir prašymus vartotojų teisių apsaugos klausimais, imasi reikiamų priemonių iškilusiems klausimams spręsti;

12.3. VAĮ (pažymos 8.3 punktas) ir Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 9.2 punktas)

– Pareiškėjo prašymus Tarnyba turėjo išnagrinėti pagal jų turinį (atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas prašymų nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama prašymų turinį) ir pateikti atsakymus Pareiškėjui.

Pažymėtina, kad Prašymų nagrinėjimo taisyklėse nėra nustatyta, per kiek laiko turėtų būti asmeniui pateikta informacija apie papildomai, po prašymo išnagrinėjimo vykdant institucijos funkcijas, nustatytas aplinkybes;

12.4. teismų praktika (pažymos 10 paragrafas):

12.4.1. Tarnyba, gavusi informaciją apie galbūt padarytus produktų saugos įstatymo pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti teisės aktų nustatytu būdu, tačiau Tarnyba neprivalo veikti taip, kaip to prašo Pareiškėjas;

12.4.2. Pareiškėjas, inicijavęs Dviračių ir Stabdžių saugos patikrinimą, „pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti tinkamai informuoti apie konkrečiau“ patikrinimo rezultatus;

12.4.3. tuo atveju, jeigu Tarnyba savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė Pareiškėjui tinkamus atsakymus, tačiau Pareiškėjo netenkina Tarnybos atsakymuose išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, tai nėra pagrindas pripažinti, jog patys atsakymai yra nemotyvuoti ir neteisėti bei neatitinkantys VAĮ nuostatų.

13. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad ***nagrinėjamu atveju Tarnyba***:

13.1. vykdydama PSĮ bei Nuostatuose nustatytas funkcijas, laikydamosi Prašymų nagrinėjimo taisyklėse nustatytos tvarkos, išnagrinėjo Pareiškėjo Prašymą-3, pateikė Atsakymą-2, kuriuo jį informavo, kad, atsižvelgusi į Pareiškėjo pranešimą, jog galimai nesaugiu produktu prekiauja UAB „A“, pagal kompetenciją atliks šios bendrovės patikrinimą ir apie atlikto patikrinimo rezultatus informuos Pareiškėją (pažymos 6.5 punktas);

13.2. Tarnyba, 2019-01-28–2019-03-07 atlikusi UAB „A“ patikrinimą, 2019-03-07 surašė Patikrinimo aktą (pažymos 6.6 punktas) ir jau kitą dieną, 2019-03-08 Atsakymu-3, įgyvendindama savo Atsakymo-2 įsipareigojimą (fiksiuotą taip pat ir Pažymoje; šios pažymos 7 paragrafas) informavo Pareiškėją apie atlikto patikrinimo rezultatus (pažymos 6.7 punktas).

14. Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad Tarnyba tinkamai atsakė į Pareiškėjo Prašymą-3 bei tinkamai jį informavo apie UAB „A“ patikrinimo rezultatus, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, darytina išvada, jog Pareiškėjo skundas dėl Tarnybos pareigūnų veiklos (neveikimo) atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pareigūnų veiksmų atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas